Κυριακὴ Β΄ Λουκά: Η εντολή της αγάπης (Άγιος Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 30 Σεπτεμβρίου, 2016

(Λουκ.στ΄, 31-36)
Ὑπόμνημα εἰς τὸν Ἅγιον Εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον, ὁμιλία Η΄

Κι ἄν αὐτὸ νομίζης πὼς εἶναι μεγάλο, περίμενε· θὰ δῆς καθαρὰ ὅτι δὲ συνάντησες ἀκόμα τὸ τέλειο. Δὲ σταματᾶ σ’ αὐτὸ τὸ σημεῖο αὐτὸς ποὺ σοῦ ἔθεσε τοὺς νόμους γιὰ τὴν ἀνεξεκακία· προχωρεῖ περισσότερο· Ἂν κάποιος σὲ ἀγγαρέψη γιὰ ἕνα μίλι, πήγαινε μαζί του δύο. Βλέπεις ὑπερβολὴ αὐταπαρνήσεως; Ἀφοῦ δώσης, λέει, τὸ χιτῶνα καὶ τὸ ἱμάτιό σου, μὴν ἐμποδίσης τὸν ἐχθρὸ νὰ χρησιμοποιήση ἔτσι γυμνὸ τὸ σῶμα σου σὲ ἐργασία ἐπίπονη καὶ κοπιαστική.

Ὅλα θέλη νὰ τὰ ἔχωμε στὴ διάθεση τῶν ἄλλων, καὶ τὴ σωματική μας δύναμη καὶ τὰ πράγματά μας γιὰ κείνους ποὺ μᾶς παρακαλοῦν καὶ γιὰ κείνους ποὺ μᾶς ἐξευτελίζουν· τὸ πρῶτο δείχνει φιλανθρωπία, τὸ δεύτερο γενναιότητα. Γι’ αὐτὸ ἔλεγε· Ἂν κάποιος σὲ ἀγγαρέψη γιὰ ἕνα μίλι, πήγαινε μαζί του δύο-ἔτσι σ’ ἀνεβάζει ψηλότερα καὶ παρακινεῖ νὰ δείχνεις τὴν ἴδια φιλοδοξία. Καὶ ἄν αὐτὰ ποὺ ἔλεγε στὴν ἀρχή, τόσο μικρότερα ἀπὸ τοῦτα, ἔχουν τόσους μακαρισμούς, σκέψου τί τέλος περιμένει αὐτοὺς ποὺ κατορθώνουν ταῦτα καὶ τί λογῆς γίνονται, πρὶν ἀπὸ τὴν ἀμοιβὴ τους κατορθώνοντας νὰ πραγματοποιήσουν ὅλη τὴν ἀπάθεια σὲ σῶμα ἀνθρώπινο ὑπόκεται στὸ πάθος; Ὅταν μήτε οἱ ἐξευτελισμοί, μήτε τὰ χτυπήματα, μήτε ἡ στέρηση τῶν χρημάτων δὲν τοὺς πειράζουν, μήτε σὲ κανένα ἄλλο παρόμοιο δειλιάζουν ἀλλὰ πιὸ πολὺ τὸ πάθος τοὺς πλουτῆ, πρόσεξε τί λογῆς γίνεται ἡ ψυχή τους. Γι’ αὐτὸ ἀκριβῶς πρόσεξε κι ἐδῶ νὰ κάνωμε ὅ,τι καὶ στὶς περιπτώσεις τῶν χτυπημάτων καὶ τῶν χρημάτων. Τί ἀναφέρω, μᾶς λέει, τὸν ἐξευτελισμὸ καὶ τὰ χρήματα; Ἀκόμα καὶ τὸ ἴδιο τὸ σῶμα σου ἄν θέλη νὰ ὑποβάλη σ’ ἐπίπονη καὶ κοπιαστικὴ ἐργασία, καὶ μάλιστα ἄδικα, σὺ πάλι νίκησε καὶ ξεπέρασε τὴν ἄδικη ἐπιθυμία του. Γιατὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀγγάρεμα, νὰ σὲ σύρη ἄδικα καὶ χωρὶς λόγο καὶ νὰ σὲ κακοποιῆ. Μὰ καὶ γιὰ τοῦτο νὰ εἶσαι ἕτοιμος· νὰ πάθης περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι θέλει ἐκεῖνος νὰ σοῦ κάμη. Δίνε σ’ αὐτὸν ποὺ σοῦ ζητᾶ καὶ μὴν ἀποφεύγης αὐτὸν ποὺ θέλει νὰ σοῦ ζητήση δάνειο. Αὐτὰ εἶναι μικρότερα ἀπὸ κεῖνα ἀλλὰ μὴ θαυμάσης. Αὐτὸ συνηθίζει νὰ κάμη πάντα ἀναμειγνύοντας σὰ μεγάλα τὰ μικρά. Κι ἄν αὐτὰ εἶναι μικρὰ σὲ σχέση μ’ ἐκείνα, ἄς ἀκοῦνε ὅσοι παίρνουν τὰ πράγματα τῶν ἄλλων, ὅσοι σκορποῦν τὰ δικὰ τους στὶς πόρνες κι ἀνάβουν διπλῆ φωτιὰ γιὰ τὸν ἑαυτό τους, καὶ μὲ τὸ ἄδικο κέρδος καὶ μὲ τὸ ὀλέθριο ξόδεμα. **Λέγοντας δάνεισμα ἐδῶ δὲν ἐννοεῖ τὴ συμφωνία μὲ τόκο ἀλλὰ τὴν ἁπλῆ χρήση**. Σὲ ἄλλο σημεῖο προχωρεῖ περισσότερο λέγοντας νὰ

δίνωμε σ’ ἐκείνους, ἀπ’ ὅπου δὲν περιμένομε νὰ πάρωμε πίσω. Ἀκούσατε ὅτι σᾶς ἔχει ὁρισθῆ· Θ’ ἀγαπήσης τὸν διπλανό σου καὶ δέν θὰ μισήσης τὸν ἐχθρό σου. Ἐγὼ ὅμως σὰς λέγω· **Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθρούς σας καὶ προσεύχεσθε γι’ αὐτοὺς ποὺ σᾶς ἀδικοῦν· νὰ εὔχεσθε γιὰ ὅσους σᾶς καταριοῦνται καὶ νὰ εὐεργετῆτε ὅσους σᾶς μισοῦν. Ἔτσι θὰ γίνετε ὅμοιοι μὲ τὸν Πατέρα σας στὸν οὐρανό.** Αὐτὸς βγάζει τὸν ἥλιο του γιὰ κακοὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ στέλνει τὴ βροχὴ του σὲ δίκαιους καὶ ἄδικους. Βλέπετε πῶς ἄφησε τελευταῖα τὸ στεφάνωμα τῶν ἀρετῶν; Γι’ αὐτὸ καὶ μᾶς διδάσκει ὄχι μόνο νὰ δεχώμαστε τὰ ραπίσματα ἀλλὰ νὰ δίνωμε καὶ τὴ δεξιὰ σιαγόνα· κι ὄχι μόνο νὰ δίνωμε μαζὶ μὲ τὸ χιτῶνα καὶ τὸ ἱμάτιο ἀλλὰ καὶ ν’ ἀκολουθοῦμε δυὸ μίλια ὅποιον μᾶς ἀγγαρεύει γιὰ ἕνα, γιὰ νὰ δεχτοῦμε τὸ περισσότερο ἀπ’ αὐτὰ μὲ ὅλη τὴν εὐκολία. Καὶ ποιὸ εἶναι τὸ περισσότερο ἀπ’ αὐτά; Τὸ νὰ μὴ θεωρῆς ἐχθρὸ σου ὅποιον σοῦ κάμει αὐτά· ἤ μᾶλλον κάτι παραπάνω ἀπὸ αὐτό. **Γιατὶ δὲν εἶπε· Μὴ μισήσης ἀλλὰ ἀγάπησε. Δὲν εἶπε· Μὴν ἀδικήσης ἀλλὰ Εὐεργέτησε.**

Κι ἄν ἐξετάση κανένας μὲ προσοχὴ θὰ βρῆ καὶ σ’ αὐτὰ τὰ ἴδια μιὰ προσθήκη πολὺ μεγαλύτερή τους. **Γιατὶ δὲν εἶπε ἁπλᾶ ν’ ἀγαποῦμε ἀλλὰ καὶ νὰ εὐχώμαστε.** Εἴδατε πόσα σκαλοπάτια ἀνέβηκε καὶ πῶς μᾶς ἔστησε στὴν ἴδια τὴν κορυφὴ τῆς ἀρετῆς; Πρόσεξε τώρα μετρῶντας πρὸς τὰ ἄνω. **Πρῶτο σκαλί, νὰ μὴν κάμης ἀρχὴ στὴν ἀδικία· δεύτερο μετὰ τὴν ἀρχὴ νὰ μὴν ἀνταποδώσεις τὸ ἴδιο· τρίτο νὰ μὴν προξενήσης, ὅ,τι ἔπαθες ἀλλὰ νὰ μείνης ἥσυχος· τέταρτο νὰ προσφέρης τὸν ἑαυτὸ σου στὴν ἀδικία, πέμπτο νὰ προσφερθῆς γιὰ πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅσα θέλει ὁ ἀδικητής σου, ἕκτο νὰ μή μισήσης αὐτὸν ποὺ σ’ ἔβλαψε, ἕβδομο νὰ τὸν ἀγαπήσης κιόλας, ὄγδοο νὰ τὸν εὐεργετήσης, ἔνατο νὰ παρακαλῆς συνάμα γιὰ χάρη του τὸν Θεό.** Βλέπετε ὕψος πνευματικότητας! Γι’ αὐτὸ κι ἔχει λαμπρὸ ἔπαθλο. Ἐπειδὴ ἡ ἐντολὴ ἦταν μεγάλη καὶ χρειαζόταν γενναία ψυχὴ καὶ πολλὴ σοβαρότητα, θέτει καὶ μισθὸ τέτοιο, ὅσο γιὰ κανένα ἀπὸ τὰ προηγούμενα. Γιατὶ οὔτε τὴ γῆ ἀναφέρει ἐδῶ, ὅπως ὅταν μιλάει γιὰ τοὺς πράους, οὔτε τὴν παρηγοριὰ κι εὐσπλαχνία, ὅπως στὴν περίπτωση ἐκείνων ποὺ πενθοῦν ἤ ἐκείνων ποὺ ἐλεοῦν, οὔτε τὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν ἀλλὰ αὐτὸ ποὺ ἦταν τὸ φρικτότερο ἀπ’ ὅλα, νὰ γίνωμε ὅμοιοι μὲ τὸ Θεό, ὅπως εἶναι φυσικὸ νὰ γίνουν οἱ ἄνθρωποι. Γιὰ νὰ γίνετε, λέει, ὅμοιοι μὲ τὸν Πατέρα σας στὸν οὐρανό. Σεῖς προσέξετε πῶς μήτε ἐδῶ μήτε καὶ προηγούμενα δὲν τὸν ἀποκαλεῖ Πατέρα του· ἀλλὰ ἐκεῖ τὸν ὀνομάζει Θεὸ καὶ μεγάλο βασιλέα, ὅταν μιλοῦσε γιὰ τοὺς ὅρκους· ἐδῶ τὸν ἀποκαλεῖ δικό τους Πατέρα. Αὐτὸ τὸ κάνει φυλάγοντας τὴν ἐξήγηση γιὰ τὴν κατάλληλη ὥρα. Ἔπειτα ἀναφέροντας τὴν ὁμοιότητα λέει ὅτι βγάζει τὸν ἥλιο καὶ γιὰ τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ρίχνει τὴ βροχή του στοὺς δίκαιους καὶ τοὺς ἄδικους. Γιατὶ αὐτὸς ὄχι μόνο, λέει, δὲ μισεῖ, ἀλλὰ καὶ εὐεργετεῖ ὅσους τὸν ὑβρίζουν. Ἄν καὶ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι καθόλου ὅμοιο καὶ γιὰ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας καὶ γιὰ τὴ διαφορὰ τῆς ἀξίας· σὺ περιφρονεῖσαι ἀπὸ τὸν ὅμοιό σου, ἐνῶ ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ δοῦλο του, ποὺ τὸν ἔχει ἄπειρα εὐεργετήσει. Καὶ σὺ ὅταν προσεύχεσαι γιὰ κάποιον, τοῦ χαρίζεις λόγους, ἐνῶ ἐκεῖνος πράγματα πολὺ μεγάλα καὶ θαυμαστά, ἀνάβει τὴ

φλόγα τοῦ ἥλιου καὶ δίνει τὶς βροχὲς τῆς ἐποχῆς. Μόλα ταῦτα δέχομαι πὼς εἶσαι ἴσος του, ὅσο μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος. **Μὴ μισῆς λοιπὸν ὅποιον σοῦ κάνει κακό, ἀφοῦ τόσα ἀγαθὰ σοῦ προξενεῖ καὶ σὲ ὁδηγεῖ σὲ τόση τιμή. Μὴν καταριέσαι αὐτὸν ποὺ σὲ βλάπτει γιατὶ καὶ τὴ βλάβη ὑποφέρεις καὶ τὸν καρπὸ δὲν κερδίζεις· δέχεσαι τὴ ζημία ἀλλὰ καὶ τὴν ἀμοιβή σου χάνεις. Αὐτὸ εἶναι τὸ κορύφωμα τῆς ἀνοησίας· νὰ ὑπομένωμε τὸ χειρότερο καὶ νὰ μὴν κερδίζωμε τὸ λιγώτερο. Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸ νὰ γίνη αὐτό; Ἀφοῦ εἶδες τὸ Θεὸ νὰ γίνεται ἄνθρωπος καὶ νὰ δείχνη τόση συγκατάβαση καὶ νὰ παθαίνη τόσα γιὰ σένα, ρωτᾶς ἀκόμα κι ἀμφιβάλλεις; Πῶς γίνεται νὰ μὴ λογαριάσης στοὺς ὁμοδούλους σου τὶς ἀδικίες ποὺ σοῦ κάνουν; Δὲν Τὸν ἀκοῦς ἀπὸ τὸν Σταυρὸ ποὺ σοῦ παραγγέλει· Συγχώρεσέ τους·** δὲ γνωρίζουν τί κάνουν; Δὲν ἀκοῦς τὸν Παῦλο ποὺ λέει, αὐτὸς ποὺ ἀνέβηκε στὸν Οὐρανὸ καὶ κάθεται στὰ δεξιὰ τοῦ μεσιτεύει γιὰ μᾶς. Δὲ βλέπεις ὅτι μετὰ τὴ σταύρωση καὶ τὴν ἀνάληψη ἔστειλε στοὺς Ἰουδαίους, ποὺ τὸν σκότωσαν, τοὺς ἀποστόλους γιὰ νὰ τοὺς φέρουν τ’ ἀμέτρητα ἀγαθὰ καὶ μάλιστα ἐνῶ τοὺς ἔμελλε νὰ πάθουν ἀπ’ αὐτοὺς μύρια δεινά; Ἀλλὰ μήπως ἐσένα σ’ ἀδίκησαν πολύ; Καὶ τὶ ὅμοιο ἔπαθες ἐσὺ μὲ ὅσα ὁ Δεσπότης σου; Ἐκεῖνος φυλακίστηκε, μαστιγώθηκε, δέχτηκε ραπίσματα καὶ ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτες ἐμπτυσμούς, ὑπέμεινε θάνατο, καὶ μάλιστα τὸ χειρότερο ἀπὸ ὅλους, ὕστερ’ ἀπὸ τόσες εὐεργεσίες. Ἂν πάλι ἔχης πραγματικὰ πολὺ ἀδικηθῆ, γι’ αὐτὸ **κάνε μεγαλύτερες εὐεργεσίες καὶ γιὰ νὰ καταστήσης ὡραιότερο τὸ στεφάνι σου καὶ ν’ ἀπαλλάξης τὸν ἀδελφό σου ἀπὸ τὴν ἔσχατη νόσο**. Γιατὶ καὶ οἱ γιατροί, ὅταν δέχωνται τὰ λακτίσματα καὶ τὶς βρισιὲς ἀπὸ τοὺς τρελλούς, τότε περισσότερο τοὺς λυποῦνται κι’ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν ἀποκατάστασή τῆς ὑγείας τους, ἐπειδὴ γνωρίζουν ὅτι ἡ ἄπρεπη συμπεριφὰ προέρχεται ἀπὸ τὸν παροξυσμὸ τῆς ἀρρώστιας. Ἔτσι νὰ σκέφτεσαι καὶ σὺ γι’ αὐτοὺς ποὺ σὲ καταδιώκουν κι’ ἔτσι νὰ μεταχειρίζεσαι ὅσους σ’ ἀδικοῦν· αὐτοὶ εἶναι οἱ ἄρρωστοι κι’ αὐτοὶ δέχονται ὅλη τὴν δύναμη τῆς ἀρρώστιας τους. Ἐλευθέρωσε τὸν ἑαυτό σου λοιπὸν ἀπὸ τὴ βαρειὰ αὐτὴ ἐπίδραση κι ἄφησε τὴν ὀργὴ καὶ γλύτωσε ἀπὸ σκληρὸ δαίμονοα, τὸ θυμό. Γιατὶ ἂν δοῦμε δαιμονισμένους κλαῖμε, δὲν προσπαθοῦμε νὰ δαιμονισθοῦμε κι’ ἐμεῖς. Αὐτὸ ἂς κάνωμε τώρα καὶ στὴν περίπτωση αὐτῶν ποὺ θυμώνουν· γιατὶ μοιάζουν μὲ τοὺς δαιμονισμένους. Εἶναι χειρότεροι ἀπ’ αὐτούς, γιὰ νὰ πῶ καλύτερα, ἐπειδὴ παραφέρονται συνειδητά. Γι’ αὐτὸ ἡ παραφορά τους εἶναι ἀσυγχώρητη.

Μὴν ποδοπατῆς λοιπὸν αὐτὸν ποὺ ἔπεσε ἀλλὰ νὰ τὸν ἐλεῆς. Γιατὶ ἂν δοῦμε κάποιον ποὺ τὸν πειράζει ἡ χολή του, ἔχει σκοτοδίνη καὶ ἑτοιμάζεται νὰ κάμη ἐμετὸ αὐτὸ τὸ κακὸ ὑγρό, ἁπλώνομε τὸ χέρι μας καὶ τὸν κρατοῦμε μέσα στοὺς σπασμούς του, κι ἂν λερώνωμε τὸ ροῦχο μας, δὲν ἀπομακρυνόμαστε, ἀλλὰ ἐπιδιώκομε ἕνα μονάχα, μὲ κάθε τρόπο νὰ τὸν ἐλευθερώσωμε ἀπὸ τὴ δύσκολη θέση του. Τοῦτο ἂς κάνωμε καὶ σ’ αὐτοὺς κι ἂς τοὺς κρατοῦμε, ὅταν κάνουν ἐμετὸ ἤ ὅταν σπαράζουν. Ἂς μὴ τοὺς ἀφήσουμε, ὥσπου ν’ ἀπαλλαγοῦν ἀπ’ ὅλο τὸ κακό. Καὶ τότε θὰ σοῦ ἀναγνωρίση πολὺ μεγάλη εὐγνωμοσύνη, ὅταν τοῦ περάση, τότε θὰ καταλάβη ἀπὸ πόση ταραχὴ τὸν ἐλευθέρωσες. Καὶ γιατὶ ἀναφέρω τὴν εὐγνωμοσύνη ἀπὸ μέρους

ἐκείνου; ὅταν ὁ Θεὸς εὐθὺς θὰ σὲ στεφανώση καὶ μὲ μύρια ἀγαθὰ θὰ σὲ ἀνταμείψη, ἐπειδὴ ἐλευθέρωσες τὸν ἀδελφό σου ἀπὸ βαρὺ νόσημα· κι ἐκεῖνος σὰν Κύριο θὰ σὲ τιμήση, λογαριάζοντας πάντα τὴν καλωσύνη σου. Δὲ βλέπεις τὶς γυναῖκες τὴν ὥρα τοῦ τοκετοῦ, πῶς δαγκάνουν αὐτὲς ποὺ τὶς παραστέκονται; κι' αὐτὲς δὲ νιώθουν πόνο, ἤ καλύτερα πονᾶνε ἀλλὰ ὑποφέρουν μὲ γενναιότητα, καὶ συμπαθοῦν ἐκεῖνες ποὺ βασανίζονται καὶ ξεσχίζονται ἀπὸ τοὺς πόνους τοῦ τοκετοῦ. Αὐτὲς ζήλεψε κι ἐσὺ καὶ μὴ γίνης πιὸ λεπτεπίλεπτος ἀπὸ τὶς γυναῖκες. Ὅταν «γεννοῦν αὐτὲς οἱ γυναῖκες», γιατὶ αὐτοὶ εἶναι πιὸ μικρόψυχοι ἀπ' τὶς γυναῖκες, τότε θὰ νιώσουν ἐσένα τὸν ἄνδρα κι ἄν εἶναι βαρειὲς οἱ ἐντολές, σκέψου ὅτι γι' αὐτὸ ἦρθε ὁ Χριστός· νὰ τὶς φυτέψη μέσα στὴν ψυχή μας καὶ νὰ μᾶς κάμη χρήσιμους σ' ἐχθροὺς καὶ φίλους. Γι' αὐτὸ προτρέπει νὰ φροντίζωμε καὶ γιὰ τοὺς δύο· γιὰ τοὺς ἀδελφούς, ὅταν λέη «κι ἄν προσφέρης τὸ δῶρο σου· γιὰ τοὺς ἐχθρούς, ὅταν νομοθετῆ νὰ τοὺς ἀγαποῦμε καὶ νὰ προσευχώμαστε γι' αὐτούς. Καὶ δὲ μᾶς ὁδηγεῖ σὲ τοῦτο ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ δίκαιου μόνο ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ἀντίθετο. **Ἂν ἀγαπήσετε, λέει, ὅσους σᾶς ἀγαποῦν, τί μισθὸ θὰ λάβετε;** Τὸ ἴδιο δὲν κάνουν κι οἱ τελῶνες; Τοῦτο λέει κι ὁ Παῦλος· Δὲν ἀντισταθήκαμε στὴν ἁμαρτία μέχρις αἵματος. Ἂν λοιπὸν πράττης αὐτά, στέκεσαι κοντὰ στὸ Θεό, ἄν τὰ παραμελῆς, πηγαίνεις μὲ τοὺς τελῶνες. Εἶδες πῶς ἡ ἀπόσταση τῶν ἐντολῶν δὲν εἶναι τόσο μεγάλη, ὅση ἡ διαφορὰ τῶν προσώπων; Ἂς μὴ σκεφτώμαστε λοιπὸν ὅτι εἶναι βαρειὰ ἡ ἐντολὴ ἀλλὰ ἄς λογαριάσωμε καὶ τὸ ἔπαθλο κι ἄς στοχαστοῦμε μὲ ποιὸν γινόμαστε ὅμοιοι, ὅταν ἐπιτύχωμε καὶ μὲ ποιόν ἐξισωνόμαστε, ὅταν ἀποτύχωμε. Μὲ τὸν ἀδελφό μας ὁρίζει νὰ συμφιλιωνώμαστε καὶ νὰ μὴν τὸν ἀφήνωμε, προτοῦ διαλύσωμε τὴν ἔχθρα μας. Ὅταν μιλᾶ γιὰ ὅλους, δὲ μᾶς δεσμεύει πιὰ μ' αὐτὴ τὴν ὑποχρέωση ἀλλὰ τὰ ἀπὸ μέρους μας μόνο ζητᾶ καὶ ἐλαφρώνει τὸ νόμο καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο. Ἐπειδὴ εἶπε ὅτι καταδίωξαν τοὺς προφῆτες τοὺς πρὶν ἀπὸ σᾶς, γιὰ νὰ μὴ νιώσουν δυσαρέσκεια ἀπέναντί τους γι' αὐτό, προστάζει ὄχι μόνο νὰ τοὺς δείχνουν ἀνοχή, ὅταν φέρωνται ἔτσι, ἀλλὰ καὶ νὰ τοὺς ἀγαποῦν. Βλέπεις πῶς κόβει σύρριζα τὸ θυμό, τὴν ἐπιθυμία γιὰ τὰ σώματα, τὰ πράγματα, τὴ δόξα, τὴν παροῦσα ζωή; Αὐτὸ τὸ ἔκαμε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἀλλὰ πολὺ περισσότερο τώρα. Κι ὁ φτωχὸς κι ὁ εἰρηνικὸς κι ὁ λυπημένος ἀδειάζει ἀπ' τὴν ψυχή του τὸ θυμό. Ὁ δίκαιος κι ὁ ἐλεητικὸς ἀδειάζει τὴν ψυχή του ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία τῶν πραγμάτων. Ὅποιος ἔχει καθαρὴ καρδιὰ ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν πονηρὴ ἐπιθυμία. **Ὅποιος καταδιώκεται καὶ ὑπομένει τὶς ὕβρεις καὶ κατηγορεῖται ἐπιτυγχάνει ἀκέραια τὴν περιφρόνηση τῶν πραγμάτων τῆς ζωῆς αὐτῆς κι εἶναι καθαρὸς ἀπὸ περηφάνεια καὶ κενοδοξία.** Ἀφοῦ ἐλευθέρωσε λοιπὸν ἀπὸ τὰ δεσμὰ αὐτὰ τὸν ἀκροατή του καὶ τὸν προετοίμασε γιὰ τοὺς ἀγῶνες, ἀποσπᾶ μ' ἄλλο τρόπο πάλι καὶ μεγαλύτερη προσοχὴ αὐτὰ τὰ πάθη. Ἄρχισε ἀπὸ τὴν ὀργὴ κι ἀφοῦ ἀπὸ παντοῦ ἔκοψε τὰ νεῦρα τοῦ πάθους αὐτοῦ, εἶπε· Ὅ**ποιος θυμώνει μὲ τὸν ἀδελφό του καὶ ὅποιος τὸν ἀποκαλεῖ ἀνόητο καὶ βλάκα νὰ τιμωρῆται κι ὅποιος προσφέρει δῶρο, νὰ μὴ πλησιάζη τὴν Τράπεζα, προτοῦ διαλύση τὴν ἔχθρα**. Κι ὅποιος ἔχει ἀντίδικο, πρὶν φτάσουν στὸ δικαστήριο, νὰ συμφιλιωθῆ μὲ τὸν ἐχθρό του. Περνᾶ ἀμέσως στὴ ἐπιθυμία καὶ λέει· Ὅποιος παρατηρεῖ μὲ ἀκόλαστο βλέμα, νὰ τιμωρεῖται γιὰ μοιχός· Ὅποιος σκανδαλίζεται ἀπὸ γυναῖκα ἀκόλαστη ἤ

ἀπὸ ἄνδρα ἤ κάποιον ἀπὸ τοὺς φίλους του, ὅλους αὐτοὺς ἄς τοὺς ἀπομακρύνη. Ὅποιος ἔχει γυναὶκα μὲ τὸν νόμο τοῦ γάμου, ἄς μὴν τὴ διώχνη ποτὲ κι**ἄς μὴ ρίχνη τὰ βλέμματά του σὲ ἄλλη**. Μ' αὐτὰ ἀποσπᾶ τὶς ρίζες τῆς πονηρῆς ἐπιθυμίας. Ἔπειτα περιορίζει τὴν ἐπιθυμία τῶν πραγμάτων προστάζοντας μήτε νὰ ὀρκιζώμαστε, μήτε νὰ ψευδώμαστε, μήτε νὰ κρατοῦμε τὸ ὑποκάμισο ποὺ φορᾶμε, ἀλλὰ καὶ τὸ ἱμάτιο νὰ παρέχωμε σ' ὅποιον τὸ θέλει καθὼς καὶ τὴ σωματική μας δύναμη ἀναιρῶντας ἔτσι καθολικὰ τὸν πόθο τῶν πραγμάτων.

Ἔπειτ' ἀπὸ ὅλα αὐτὰ βάζει τὸ στεφάνωμα ὅλων αὐτῶν τῶν προσταγμάτων λέγοντας· **προσεύχεσθε γιὰ ὅσους προσπαθοῦν νὰ σᾶς κάνουν κακό**. Μᾶς ὁδηγεῖ ἔτσι στὴν ἴδια τὴν κορυφὴ τῆς πνευματικότητας. Ὅπως ἀνώτερος ἀπὸ τὸν πρᾶο εἶναι αὐτὸς ποὺ δέχεται ραπίσματα, κι ἀπὸ τὸν ἐλεητικὸ αὐτὸς ποὺ δίνει τὸ ἱμάτιο μαζὶ μὲ τὸ ὑποκάμισό του, κι ἀπὸ τὸ δίκαιο, ὅποιος ὑποφέρει νὰ τὸν ἀδικοῦν, κι ἀπὸ τὸν εἰρηνοποιὸ ὅποιος ὑποχωρεῖ, ὅταν τὸν ραπίζουν καὶ ἀκολουθεῖ, ὅταν τὸν ἀγγαρεύουν, ἔτσι εἶναι ἀνώτερος ἀπὸ αὐτὸν ποὺ καταδιώκεται αὐτὸς που ἐνῶ τὸν καταδιώκουν εὐλογεῖ. Βλέπεις πῶς λίγο λίγο μᾶς ἀνεβάζει στοὺς ἴδιους θόλους του Οὐρανοῦ; **Ποιὰ εἶναι λοιπὸν ἡ ἀξία μας, ἐμᾶς ποὺ ἐνῶ ἔχομε ἐντολὴ νὰ γίνωμε ὅμοιοι μὲ τὸ Θεὸ δὲν πλησιάζομε οὔτε τοὺς τελώνες;** Ἡ ἀγάπη πρὸς ὅσους μᾶς ἀγαποῦν ἀποδίδεται στοὺς τελῶνες καὶ στοὺς ἁμαρτωλοὺς καὶ στοὺς ἐθνικούς. Ὅταν μήτε αὐτὸ δὲν τὸ πραγματοποιοῦμε (καὶ δὲν τὸ κάνωμε οὔτε αὐτό, γιατὶ ζηλεύομε τὴν εὐτυχία τῶν ἀδελφῶν μας) ποιά τιμωρία δὲ θὰ μᾶς ἀξίζη, ὅταν, μ' ὅλη τὴν ἐντολὴ νὰ ξεπεράσουμε τοὺς γραμματεῖς, στεκώμαστε χαμηλότερα κι ἀπὸ τοὺς ἐθνικούς; Πέστε μου λοιπὸν πῶς θὰ δοῦμε βασιλεία; πῶς θὰ πατήσωμε τὰ ἱερὰ ἐκεῖνα πρόθυρα, ἀφοῦ δὲ γίναμε οὔτε ἀπὸ τοὺς τελῶνες καλύτεροι; Γιὰ τοῦτο κάμει ὑπαινιγμό, ὅταν λέη· κι οἱ τελῶνες τὸ ἴδιο δὲν κάνουν; Καὶ τοῦτο εἶναι τὸ πιὸ ἀξιοθαύμαστο σημεῖο τῆς διδασκαλίας του· παντοῦ θέτει ἔπαθλα μὲ μεγάλη γενναιοδωρία, ὅπως ἡ θέα τοῦ Θεοῦ, ἡ κληρονομία τῆς βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ἡ υἱοθεσία μας ἀπὸ τὸν Θεό, ἡ ὁμοίωσή μας μὲ τὸ Θεό, ἡ δωρεὰ τοῦ ἐλέους καὶ τῆς παρακλήσεως, ἡ μεγάλη ἀμοιβή. Κι ὅπου ἦταν ἀνάγκη νὰ ἀναφερθοῦν καὶ τὰ λυπηρά, τοῦτο γίνεται πολὺ ἄτονα· μιὰ φορὰ μόνο σὲ τόσους λόγους ἀναφέρει τὸ ὄνομα τῆς γέενας. Καὶ σ' ἄλλους πάλι λόγους δισταχτικά, καὶ **περισσότερο μὲ προτρεπτικοὺς παρὰ ἀπειλητικοὺς λόγους,** θέλει νὰ διορθώση τὸν ἀκροατὴ λέγοντας· Τὸ ἴδιο δὲν κάνουν κι οἱ τελῶνες; Καὶ ἄν χαλάση τὸ ἁλάτι· καὶ Ἀσήμαντος θὰ ὀνομασθῆ μέσα στὴ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Κάπου κάπου ἀναφέρει καὶ τὰ ἁμαρτήματα ἀντὶ τὴν τιμωρία τους, ἀφήνοντας τὸν ἀκροατὴ νὰ συλλάβη τὸ βάρος τῆς τιμωρίας. Αὐτὸ κάμει ὅταν λέη· Ἔκαμε τὴ μοιχεία μαζί της μέσα στὴν καρδιὰ του, καὶ ὅποιος ἀφήνει τὴ γυναῖκα του γίνεται αἴτιος μοιχείας της· καὶ τὸ περισσότερο ἀπ' αὐτὰ προέρχεται ἀπὸ τὸν πονηρό. Γιατὶ ὅσους ἔχουν νοῦ φτάνει νὰ τοὺς σωφρονίση καὶ μόνο μὲ τὸ μέγεθος τῆς ἁμαρτίας, χωρὶς τὴν ἀπαγγελία τῆς τιμωρίας. Γι' αὐτὸ καὶ στὴν περίπτωσή μας ἀναφέρει τοὺς ἐθνικούς καὶ τοὺς τελῶνες, θέλοντας μὲ τὴν ποιότητα τῶν προσώπων αὐτῶν νὰ προτρέψη τὸ μαθητή· τὸ ἴδιο ἔκαμε κι ὁ Παῦλος ὅταν ἔλεγε· Ὄχι σὰν τοὺς ἄλλους ποὺ δὲν ἔχουν ἐλπίδα· καὶ

ὅπως τὰ ἔθνη ποὺ δὲν γνωρίζουν τὸ Θεό. Καὶ δείχνοντας ὅτι δὲν ζητεῖ τίποτε ὑπεβολικὸ ἀλλὰ λίγο περισσότερο ἀπὸ τὸ συνηθισμένο προσθέτει. Τὸ ἴδιο δὲν κάμουν κι οἱ ἐθνικοί; Δὲν κόβει ὅμως στὸ σημεῖο τὸ λόγο ἀλλὰ τὸν ὁλοκληρώνει μὲ τὰ ἔπαθλα καὶ τὶς ἀγαθὲς ἐλπίδες λέγοντας· Γίνεται λοιπὸν τέλειοι, ὅπως ὁ οὐράνιος Πατέρας σας. Καὶ σκορπίζει ἄφθονα στοὺς λόγους του τὴ λέξη οὐρανός, θέλοντας νὰ φτερώση τὸ φρόνημά τους καὶ μὲ τὴν ὑπόμνηση τοῦ τόπου. Ὡς τότε ἦσαν πιὸ ἀδύνατοι κἄπως, πιὸ προσκολλημένοι στὰ ὑλικά.

Ἄς ἐννοήσωμε ὅλα ὅσα εἴπαμε κι ἄς δείξωμε καὶ τὴν ἀγάπη πρὸς τοὺς ἐχθρούς μας. Ἄς ἀποβάλωμε τὴ γελοία ἐκείνη συνήθεια, ποὺ παιδεύει τους πιὸ ἀνοήτους· **περιμένουν νὰ τοὺς χαιρετίσουν πρῶτοι οἱ ἄλλοι**. Δὲ ζηλεύουν αὐτὸ ποὺ προξενεῖ πολὺ μακαρισμό, ἀλλὰ ἐπιδιώκουν αὐτὸ ποὺ εἶναι ὁλότελα γελοῖο. Γιατὶ δὲ χαιρετᾶς πρῶτος; Ἐπειδὴ αὐτὸ περιμένει ὁ ἄλλος, ἀπαντᾶ. Ἀκριβῶς γι’ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τρέξῃς, γιὰ νὰ πάρῃς σὺ τὸ στέφανο. Ὄχι, λέει, ἐπειδὴ αὐτὸ ἐπιζητεῖ ἐκεῖνος. Ὑπάρχει χειρότερη ἀνοησία; Ἐπειδὴ ὁ ἄλλος ἐπιδιώκει νὰ μοῦ γίνη πρόξενος ἀμοιβῆς, γι’ αὐτὸ δὲν θέλω νὰ ἐπωφεληθῶ ἀπ’ αὐτή του τὴν ἐπιδίωξη. Ἂν ὅμως σὲ χαιρετήση αὐτὸς πρῶτος τίποτα δὲν κερδίζεις καὶ μ’ ὅλο τὸ χαιρετισμό. Ἂν προλάβης σὺ τὸ χαιρετισμό, ἐμπορεύτηκες τὴν περηφάνεια του κι ἄφθονο καρπὸ τρύγησες ἀπὸ τὴν ἀνοησία του. Δὲν εἶναι λοιπὸν τὸ κορύφωμα τῆς ἀνοησίας νὰ ἀφήνης τὸ κέρδος ποὺ θὰ πάρης καὶ μάλιστα ἀπὸ κούφιες λέξεις κι ἐνῶ καταδικάζομε αὐτὴ τὴ συμπεριφορά, νὰ πέφτωμε στὸ ἴδιο λάθος; Ἂν κατηγορῆς κἄποιον, ἐπειδὴ περιμένει νὰ τὸν χαιρετήσουν, γιὰ ποιόν λόγο ζηλεύεις αὐτὸ ποὺ κατηγορεῖς; Καὶ ἀφοῦ ἰσχυρίζεσαι ὅτι αὐτὸ εἶναι πονηρό, βιάζεσαι νὰ τὸ μιμηθῆς σὰ νὰ ἦταν καλό; Βλέπεις πὼς τίποτα δὲν ὑπάρχει πιὸ ἀνόητο ἀπὸ ἄνθρωπο ποὺ ζῆ μέσα στὴν κακία; Γι’ αὐτὸ, παρακαλῶ, ἄς ἀποφύγωμε τὴν πονηρὴ καὶ γελοία αὐτὴ συνήθεια. Μύριες φιλίες διέσπασε ἡ ἀσθένεια αὐτὴ καὶ δημιούργησε πολλοὺς ἐχθρούς. Γι’ αὐτὸ ἐμεῖς προλαβαίνουμε ἐκείνους-ἐμεῖς ποὺ μᾶς λένε οἱ ἐχθροί μας νὰ δεχθοῦμε ραπίσματα καὶ νὰ ἀνεχθοῦμε ἀγγαρεῖες καὶ νὰ ὑποστοῦμε γυμνώσεις καὶ τὰ δεχόμαστε, πῶς θὰ γινόμαστα ἄξιοι γιὰ συγνώμη, ἄν δείχνωμε τόση ἐριστικότητα γιὰ ἕνα κούφιο χαιρετισμό; Δεχόμαστε περιφρόνηση –εἶναι ἡ ἀπάντηση- καὶ γελοιοποιούμαστε, ὅταν τοῦ κάνουμε αὐτὴ τὴ χάρη. Καὶ γιὰ νὰ μὴ σὲ περιφρονήση ὁ ἄνθρωπος, προσκρούεις στὸ Θεό; Καὶ γιὰ νὰ μὴ σὲ περιφρονήση ὁ μανιακὸς ὁμόδουλός σου, περιφρονεῖς τὸν Κύριό σου, ποὺ τόσες εὐεργεσίες σοῦ ἔκαμε; Ἂν εἶναι ἀνεπίτρεπτο νὰ σὲ περιφρονῆ ὁ ὁμότιμός σου, πολὺ πιὸ ἀνεπίτρεπτο εἶναι νὰ καταφρονῆς σὺ τὸ δημιουργό σου Θεό. Πρόσθεσε καὶ τοῦτο· **ὅταν σὲ περιφρονῆ κάποιος, τότε σοῦ γίνεται πρόξενος μεγαλύτρης ἀμοιβῆς**. Δείχνεις ὑπομονὴ σ’ αὐτὰ γιὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ σέβεσαι τους νόμους του. Καὶ τοῦτο γιὰ ποιά τιμή δὲν εἶναι ἄξιο, γιὰ ποιούς στεφάνους; Μακάρι ἐγὼ καὶ ἐξευτελισμοὺς καὶ περιφρόνηση νὰ δεχόμουν γιὰ τὸ Θεὸ παρὰ νὰ δεχόμουν τιμὲς ἀπὸ ὅλους τοὺς βασιλιάδες· τίποτα δὲν εἶναι ἴσο μὲ τὴ δόξα αὐτή, τίποτα –Αὐτὴ λοιπὸν ἄς ἐπιδιώξωμε, ὅπως αὐτὸς πρόσταξε. Καμμιὰ σημασία ἄς μὴ δίνωμε σ’ ἀνθρώπους ἀλλὰ ἔχοντας ὀρθὴ πνευματικότητα σ’ ὅλες τὶς περιστάσεις σ’ αὐτὴν ἄς συμμορφώνωμε τὴ ζωή μας. Ἄς δοκιμάσωμε ἀπὸ δῶ τὴ χαρὰ τῶν

οὐρανῶν καὶ τῶν οὐράνιων στεφάνων, βαδίζοντας σὰν ἄγγελοι ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους. Θὰ εἴμαστε στὴ γῆ αὐτὴ ἀγγελικὰ τάγματα, θὰ εἴμαστε μακρυὰ ἀπὸ κάθε ἐπιθυμία καὶ ταραχὴ καὶ θὰ κερδίσωμε μαζὶ μ’ αὐτὰ καὶ τὰ ἀνείπωτα ἀγαθά. Μακάρι νὰ τὰ ἐπιτύχωμε ὅλοι μας μὲ τὴ χάρη καὶ τὴ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ αὐτὸς ἄς ἔχη τὴ δόξα καὶ τὴ δύναμη καὶ τὴν προσκύνηση μαζὶ μὲ τὸν ἄναρχο Πατέρα καὶ τὸ ἅγιο καὶ ἀγαθὸ Πνεῦμα τώρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς αἰῶνες. Ἀμήν.

(Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν Διονυσίου, "Πατερικὸν Κυριακοδρόμιον", Τόμος Δεύτερος, Ἀθῆναι 1969, σελ.9-19)

(Πηγή ηλ. κειμένου: kirigmata.blogspot.com)